D·N
5/12 1951

Isolationismens försvarare

Vår utrikespolitik har under den senaste tiden debatterats från en speciell utgångspunkt. Det har påpekats att Sverige kommer i ett utomordentligt svårt läge om Norge och Danmark angripes av Ryssland och angriparen, sedan delar av Norge ockuperats, begär transitering av trupper genom Sverige och andra eftergifter från svensk sida. Påpekanden är inte nytt, men det är för väsentligt för att glömmas bort i diskussionen; intet annat konkret problem är lika belysande för den totala neutralitetspolitikens svagheter.

Hur svarar isolationismens företrädare? I stort sett, det kan man lugnt fastslå, genom att undvika själva kärnfrågan. Mest undvikande är kanske det skensvar som givits av Svenska Dagbladet och sedan upprepats i andra tidningar: hr Undén har ju, säger man helt enkelt, redan förklarat att Sverige i ett sådant läge skulle säga nej till Ryssland. Har man verkligen föreställt sig att den svenske utrikesministern i förväg skulle deklarera sin vilja att säga ja i ett dylikt fall? Anser man att hr Undéns ord är en klippa att bygga på, hr Undén som för ett år sedan var livrig anhängare av Acheson-planen och sedan systematiskt saboterat denna plan? Är det säkert att hr Undén är utrikesminister i detta eventuella läge? Dessa erinringar är tillräckligt för att klargöra intigheten i den berörda isolationistiska försvarspositionen. Denna position utbygges emellertid med underliga och oroande synpunkter. Sverige tillåt ju inte tyska trupper transitering genom Sverige under det andra världskriget, skriver Stockholms-Tidningen, förrän norska armén hade gett upp striden. Alltså, det är den outsagda men uppenbara konsekvensen, kan Sverige tänkas tillåta transitering av ryska trupper om och när Norge helt besegrats. Det är det perspektiv som skymtar. Man får hoppas att detta sätt att låta pennan löpa mindre beror på onda och hemliga avsikter hos den kanske riktiga uppfattningen att en isolationism som har statsledningen och partier i sin tjänst inte också behöver söka stöd i reflexion och tankereda.

Allt detta är emellertid i grunden fåga centralt. Vad det närmast gäller är inte om den svenska regeringen kommer att godta en ryssk transiteringsbegäran i det angivna fallet — vi hoppas och räknar på att Sverige verkligen säger nej. Vad det gäller är att klarläggas att den totala svenska neutraliteten med ganska stor sannolikhet kan leda till att Sverige känner sig som att hjälpa till vid Nordens förnedrande av det läge där försvar är hopplöst på grund av att vi inringats genom ryska erövringar. Den saken vill inte isolationisterna diskutera.

Medlen att komma från obehaget av en realdebatt är inte uttömda genom ett citat av kungsordet från hr Undén. Stockholms-Tidningen har funnit en engelsk tidskriftsartikel där ett angrepp på Skandinavien från rysk sida beteckna som en periferisk operation — och med samma stolthet och auktoritet som Moses på nedväg från Sinai förevisar man i inlägg efter inlägg detta aktstycke. Detta till trots av att världen överflödar av artiklar som finner en aktion mot Skandinavien vid ett krigsutbrott självklar och trots av att den isolationistiska pressen oavbrutet beklagat Norges inträde i Atlantpakten just därför att en dylik aktion måste bli konsekvensen. Samma tidning har funnit att "vårt utpostläge" är ett motiv för isolering — tanken strider inte bara mot det nyss refererade argumentet, utan också mot en av de tankar om vilka mänskligheten hittills kunnat enas, nämligen att den för anfall mest utsatte har det starkaste behovet av hjälp.

Morgon-Tidningen deltar i denna tävlan om förvirringens stora pris. "En blick på kartan" (hr Vougts och tidningens specialitet) klargör att om Sverige är och får vara neutralt, blir stridslinjen västerut kortare — en glänsande slutledning — och om västmakterna är underlägsna, önskar de en kortare stridslinje; därför är ett neutralt Sverige "till uppenbart gagn för västblocket". Detta resonemang är i och för sig ohållbart; tanken att i ett krig, och ett modernt krig, den underlägsne utan vidare har fördel av en kortare stridslinje får vil antas bygga på erfarenheter som målvakt vid ett fotbollspel eller någon liknande övning. Men om nu Morgon-Tidningen har rätt, då blir det ju tydligen i Rysslands intresse att inte låta Sverige vara neutralt, att utstricka stridslinjen. Då är också Sveriges neutralitet en utmaning mot Ryssland, och det är vi som håller på Atlantpakten som är

Riksdagssammanträden

Onsdagen den 5 December 1951
Första Kammaren kl. 11 fm.
Andra Kammaren kl. 11 fm.
Statsutsk. 1:a, 2:a o. 5:e avd. omed. efter slutat utsk.-plenum.
Statsutsk. 4:e avd. kl. 10.30 fm.

Skandinavism i miniatyr

Ett försläg om inrättande av ett permanent nordiskt råd som nu framlagts verkar snarare välmenande än betydelsefullt. Naturligtvis avses blott ett rent rådgivande organ, med representanter för regeringar och parlament i de anknutna länderna och med uppgift att utforma rekommendationer till de beslutande myndigheterna. Trots det oskyldiga i förslaget har Finland inte fått vara med — Ryssland har tydligt sagt nej. På norskt håll (Dagbladet) har förslaget redan väckt bitter kritik, rimligen på grund av att dess vikt överskattas; tendenser till en sådan överskattning framträder också i förre statsminister Hedtofts entusiastiska uttryckande. Det är en ytterligt nedskuren skandinavism som här presenteras — samstämdigt som de skandinaviska ländernas hållning i den väsentliga frågan, utrikespolitiken, ter sig alltför olika för att möjliggöra någon form av samarbete.

Överansträngd tankeverksamhet

Ett slags socialdemokratisk idédebatt har uppstått i anslutning till fil. dr Tage Lindboms bok "Efter Atlantis" (KF:s bokförlag, pris 16: 50). Varken boken eller debatten har emellertid något större intresse. Dr Lindbom är en ärlig och sympatisk man av den typ som brukar kallas sökande — kanske mindre för att de söker så ivrigt än för att de finner så litet. I ett par tidigare skrifter har han inte utan framgång behandlat en del konkreta och fåga besvärliga problem. Försöket att analysera socialismen och det moderna samhället i den nu utgivna boken innebär en överansträngning. För en motståndare till socialiseringstanken är det åtskilligt att citera i boken; dr Lindbom förklarar t. ex. demokrati och socialism oförenliga. Men det Lindbom har att säga har sagts så mycket bättre och insiktsfullare av andra, och de rimligt uttalandena är så upplösande med tokerier att ingen kritiker av socialismen bör begagna denna skrift som tillbyggg.

Vad Lindbom avskyr är aggressivitet, hets och konkurrens, och dessa ting finner han hos kapitalismen, socialismen och "idealismen". Förledd av några av Hägerströms med underliga reflexioner tror han att det blir bra om "idealisterna" avvärs från scenen och man upphör "att hata kapitalisterna och i stället förraktar och beklagar dem". Sverige kännetecknas av avspänning i det inre, men aggressivitoten vänder sig utåt — mot bolsjevism, amerikanism, norskt räkfiske osv. Västerlandets kulturtyp är "kanske en av de mest aggressiva som någonsin funnits i mänsklighetens historia". Dessa grumligheter och galenskaper framförs utan den kraft och retorik som gör genren uthärdlig. Boken (nedgjord i Tidens senaste häfte av Kaj Björk) utmynnar i tro på något slags idyll, som inte närmare skildras, men som nitt falat verkar för fåraktig för att locka ens den mest fridsamme.

Penningbidraget för värnpliktiga

kommer att höjas med en krona om dagen — eftersom daglönen på 1:50 har varit oförändrad sedan början av 40-talet, är det en justering som nära följer prisutvecklingen. Ungdomens vanor har ju också ändrats med åren. Det är viktigt att värnpliktstiden inte verkar som ett slags proletariserat skede i den fulla rysselsättningens samhälle, en tröst period då man knappast har råd med cigarretter och kaffe och tidningar och ett biobesök då och då, utan understöd hemifrån. Den nya värnpliktslenten jämte familjebidrag och premier medger under inga omständigheter ett liv i överflöd. Den är jämnt vad de unga behöver till en hygglig standard, ibland mindre än de behöver.

Redan vid vårriksdagen uttalade statsutskottet sympatier för tanken att höja bidragen. Det skedde i anslutning till en folkpartimotion. Senare har överbefälhavaren yttrat sig i samma riktning. Det tyder på allmän samling på den linje som försvarsministern nu har utpekat — och ljudligt bifall från inryckande rekryter.

Skarpa ord om industribyggen, fyra års kvot i "restlängd"

— Det nuvarande läget beträffande industrins byggnadstillstånd är inte barn "olustigt", det är skadligt för produktionen och för landet, sade hr Petrén (fp) i en debatt på fredagen i första kammaren som följde på interpellationssvar av socialminister Strang. När det gäller fabriker där maskinerna måste beställas 3—4 år i förväg kan statsrådet tydligen inte ge någon anvisning hur industrin skall förfara, tillade interpellanten.

Statsrådet Strang hade i sitt svar talat om att det den 1 oktober i år fanns 1.669 inte avgjorda byggnadstillståndsansökningar från industrin. Efter årets nedskärning av industrikvoten med 30 proc. måste en relativt ny det reservera för ännu kattrofall, och för byggnader som behövs för att eliminera viktiga flaskhalsar i industrin. Vidare måste prioritet ges åt försörjningspolitiska, försvars- och exportintressen.

Hr Petrén påpekade att denna nära 1.700 oavgjorda ansökningar representerar ca 600 milj. kr. mot årets byggkvot för industrin, 150 milj. kr. som redan disponerats. Förhållandet är att byggnadsregleringen sprucket därför att man inte klarat de samhällsekonomiska åtgärdena, utan fört en lättgaltpolitik som är uppgivande.

För närvarande ligger stora mängder av arbetsbesparande maskineri utrustning omvänt därför att det inte finns byggnader att sätta in dem i. Det är omöjligt som att stoppa ett bostadsbygge innan man fått in fönster och dörrar.

Statsrådet Strang undrade hur man skulle kunna tillfredsställa industrins byggnadsönskemål i nuvarande högkonjunktur. Bostadsbyggen nåbbrer inte förrän byggtillstånd föreligger, men industrin köper ofta maskiner för att mesta sig till byggnadstillstånd sedan de levererats. Hr Petrén erinrade om att man för vissa maskiner, bl. a. i elektriska facket, har en leveranstid på 3—4 år. Skall industrin söka arbetstillstånd mu för 1950? Hr Strang sade att man nog inte kunde den några veckor på framtiden, varefter interpellanten konstaterade att man alltså kommit i ett dödläge på denna punkt.

26 proc. körde mot rött ljus vid järnvägs

Inte mindre än 54 proc. av motorfordonen framfördes vid en ljus- och ljudsignalbevakad järnvägskorsning med sådan hastighet att de inte med säkerhet kunde ha stoppats på betryggande avstånd från spärren om signalen slagit om till rött sken.

Upplysningen gällde en av trafiksäkerhetsrådet utförd undersökning

PRESSGRANNAR

Att tala om "fantasipriser" på skogen är motiverat, framhöll Aftontidningen (s) i polemik mot hr Hedlund i Rådom, som i ett tal sökt bagatellisera prisstegringarna.

Statsrådet uttalade att uppgifterna om skogsägarnas vinster var "rena fantasier". Det är möjligt att man här och var nämnt siffror, som inte korresponderar med verkligheten. Men det kan heller inte påstås, att svårigheter eller sakkunniga i bondeförbundets led gjort några ansträngningar för att upplysa om det faktiska läget. Räkneexemplen i Jordbrukarnas Föreningsblad kan väl ändå inte uppfattas som bidrag till kunskapen om skogvinsternas storlek.

En officiell utredning hade varit påkallad och borde ha genomförts utan tidspillan. Det är svårt att förstå anledningen till att det skall hymlas med dessa viktiga frågor, framhäller tidningen med all rätt:

För en fruktbringande diskussion är det alltid av värde att parterna har tillgång till alla upplysningar. Nu värjer sig bönderna med förtvivlans mod mot misstanken att de skulle tillgodogöra sig onormala inkomster på skogen. Det är lätt att förstå skälet. Det är lika naturligt att jordbrukets kunder vill ha tillgång till fakta.

Aftontidningen har gjort en sammanställning av de belopp som har tillförts skogsägarna under senare år:

Inkomsterna på skogsavverkningen (med undantag för brännved till husbehov) var 1949/50 636 miljoner kronor, 1950/51 ökade de stigit till 1.206 miljoner kronor och uppskattas i år till 2.235 miljoner kronor. Ökningen uppgår som man finner till 285 procent. Vi vinnde vidare, att enskilda skogsägare fått 55 procent av den samlade rotvärdesstegringen.

De rena jordbrukarna fick 1949/50 290 miljoner kronor på skogen, 1950/51 615 miljoner kronor och beräknas innevarande år få 1.023 miljoner kronor. På två år har bönderna således ökat sina skogsinkomster med styrt 265 procent.

Det är mot denna bakgrund — över 600 milj. kr. i ren konjunktur-vinst till jordbrukarna — som man skall se det mycket blygsamma sterilliseringsförslag som lagts fram av koalitionsregeringen.

Den finliteras betydelsen av svensk neutralitet i händelse av ett ryskt angrepp på Norge belyses av den norska tidningen Aftenposten:

Riktlinjer skulle en strikt nöytralitet tilat Sverige med vägen i hand å utbreda sig enhver russisk landsetting på svensk jord, selv om denne landsetting ikke hadde Sverige som mål, men Norge. Men, men — i den situasjonen ville Norge helt eller delvis allerede være besatt og Sverige med andre ord vende innstrålet, og nettopp i den situasjonen ligger den åpenbare svakhet i Sverigs nøytralitet, idet det da må treffe valget for sent, ja på et tidspunkt da det neppe vil ha noe valg, hvis det ikke vil risikere å miste sønder og sammen fra to kanter.

Dette er ikke et prinsipielt synspunkt, men et militært praktisk, og det har mindre å gjøre med spørsmålet om hvor Sverige står, enn med spørsmålet om hva Sverige vil gjøre — og i tilfelle gjøre så "strakt" at det ennå har sin handlefrihet.

Denna enkla och klara tankegång är sinder alla urskäkter, undanflykter och dimbildningar i den svenska presen.

Jordbruksminister Norup har tillsatt en utredning som skall undersöka möjligheterna att förstärka de mindre brukningsfelarna med dock Tidskriften. Fackföreningsrörelsen finner att detta är en rätt förfugen idé:

Saken gäller sålunda att förse jordbruk, som icke är bärkraftiga men så pass stora att de ger brukaren hans huvudsakliga försörjning, med tillskog. Man avser att göra jordbruk ekonomiska genom att tillföra dem skog; detta benämnes jordbrukets yttre rationalisering. Egentligen är det svårfördeligt att ett sådant förfarande skulle innebära någon rationalisering. För den enskilde jordbrukaren torv det givetvis till fördel om hans jordbruk tillföres skog, men någon rationalisering av jordbruket som sådant är det ju inte. Och för skogsbruket skulle ju konsekvenserna uppenbarligen vara till nackdel, i själva verket bleva det inte annat man åstadkomme, än att man ekonomiserade och näringsgren på en annans bekostnad. I och för sig är detta ingen nytt utan endast ett vidareutvecklande av skogens tjänareställing under jordbruket.

Hur man än kommer att förfara, förnärmt inte hela tanken skopas blir konsekvenserna menliga för skogsbruket och skogsindustrin. Det blir en avvetenalisering av skogen när i stället ställing tyder på att man borde gå i motsatt riktning.

Uppsalagat är ett typiskt propagandamuspser som i praktiken skärt kommer att ge rätt liten utdelning. Ar bondeförbundet verkligen intresserat av att en del av de flödande skogsinkomsterna kommer småbruket till gode finns det långt effektivare vägar att gå.

Annons

Se upp med kalorierna så Nu i tate växer ur Edra kläder utan kan ha dem i många år än, bara mod — n lilla kostnaden för renovering vid Saltsjöbadsavtäten.
Ring 19 02 60.

Trafikkaos i Stockholm efter kraftigt snöfall

Våt och kilbbig snö föll på tisdagen i mängder över östra Sverige och vällade stora svårigheter för trafiken, inte minst i Stockholm. Nederbörden torde det närmaste dygnet bli ganska måttlig, bortsett från övre Norrland, där det blir rikliga mängder med snö.

Vädrleksstjänst räknar med kraftig blåst och mildväder över mellersta och södra Sverige på onsdagen.

I Stockholm torde minst 10.000 personer ha kommit för sent till sina arbeten, då framför allt spårvagnar och bussar krängdade. Det var underfurusta väckar, av snön nedpressa, de bygtar på de s. k. mustangarna samt en hälka som speciellt på Liljeholmsbron var ytterst besvärande. Det blev såväl spårvagnar och bussar som den vanliga bilbrafiken helt stoppad, då en längtradare ställde sig på tvären över spåren.

Även vid järnvägen uppstod åtskilliga förseningar.

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: Dagenshyter
Postgiro 1812 (för annonser)
nummer 1812 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten
(Tryktiss sökrast kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör:
Leif Köhberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedman
Dagens Nyheters Aktiebolag:
Verkst. direktör: Hedge Hedbjerg

PRENUMERATIONSPRISER
A-Stockholmsupplagan
Stor-Stiholms Övriga tidningsområde landet
Månad ..... kr. 3.75 kr. 5.50
Kvartal ..... „ 10.75 „ 16.—
Halvår ..... „ 22.— „ 31.50

ANNONSPRISLISTA
Giterad 1/7 1951 tillämpabillies på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stihlm.

Tjänstemannasalva mot armèchefsförslag

Styrelsen för Kommunala civila tjänstemannaförbundet behandlade vid sammanträde i Stockholm på tisdagen det av chefen för armén framlagda förslaget till lösning av frågan om underbefälsrekryteringen och beslöt uttala en bestämd varning för att genomföra förslaget och stöder sig härvid på ett flertal kritiska remissyttranden.

Att förbundet går emot det framlagda förslaget beror icke på kärngvåldiska skäl, framhölts det. Orsaken är att ett genomförande enligt de föreslagna riktlinjerna skulle permanenta de nuvarande nyrekryteringsnivåerna av truppinstruktörer, riskera rekryteringen inom försvaret av skriv- och biträdespersonal, rycka undan vissa befordringsmöjligheter för såväl biträdes- som förrädspersonal.

Förbundet finner det naturligt att äldre truppinstruktörer skall beredas fortsatta försörjningsmöjligheter, men detta bör kunna ordnas inte bara inom försvaret, utan också bos övriga statliga eller kommunala myndigheter. Förbundet föreslår att hela frågan hänskjuts till befälsutredningen.

HYLLOR
praktiska konstruktioner för kontor
arkiv
bibliotek
laboratorier
butiker
privatinred.
Sparringa
Försäljningsavd.
Karlavägen 89 — Stockholm
Tel. 67 56 50 - 67 76 75 - 67 76 81

MOVADO
Schweizisk världsmärke sedan 1885 med 166 första pris.
SOLIDOGRAF, rostfritt stål, stötsäker, dammtät, anskmagnetisk
från kr: 129:-
hos Stjärnurmakaren

Putsa rätt...putsa lätt på VIKINGS nya sätt!
1 Med en fuktad Viking Skoputssvamp går pästrykningen av kräm men lekande lätt, och Ni räkerar inte att få fingrarna nedsmutsade.
2 Svampen avlägsnar samtidigt alla beläggningar, damm och smuts, och med svampen kommer man lätt åt även in i sulkanterna.
3 Fuktigheten från svampen avfuktar på ett ögonblick, krämen stannar kvar som en tunn, jämnt fördelad hinna. Några tag med borsten
4 ... och efter polering med putsdisk trollas sedan fram en strålande vacker glans, som ingen yrkesputsare kan göra bättre
"Svampen på" med
VIKING SKOPASTA (i ask) eller VIKING SPECIAL (i tub)
Vaxkräm av högsta kvalité med vattensäker glans.
VIKING SKOPUTSSVAMP 75 öre
Specialtillverkad för Viking

"ROYAL ENGLAND"
Brogue-modell av slät, brun, kraftig sportbox med rågummisula i samma färg som ovanläderet. Sydd klack. En vintersko av hög klass.
79:—
Skoman
Hamngatan 8
Sändes gärna mot postförskott. Skriv eller ring 22 25 79.

PRÄKTIG HERRSKO
Randsydd i brun box. Läder-mellansula. "Elg"-gummisula. Finnes i storlekar 38—48. En verklig stilska för endast 45:50
Skoman
Hamngatan 8
Sändes gärna mot postförskott. Skriv eller ring 22 25 79.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.